

ספר

גם אני אודך

תשובות שקיבלתי מהגאון הנפלא

רבי רן יוסף חיים מסעוד

אביחצירא שליט"א

מח"ס "מורי"ח ניהוח" ועו"ס

חלק ג'

על שאלותי ששאלתי

בחמלת ה' עלי

גמליאל הכהן רבינוביץ

בן אאמו"ר הגה"ח רבי אלחנן יד, שליט"א

שלחי שנת תשע"ח לפ"ק

סימן י"ט

מקור התיבה חנוכיה

ידידי היקר הרה"ג גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א כתב בבטאון הדרך וז"ל: בבטאון הדרך, בגליון ויגש תשע"ח, שאל הרה"ג רבי מתתיהו זאב שיינברגר שליט"א מה המקור למילה "חנוכיה", ע"ש.

הנה בספרי "פרדס יוסף החדש" על חנוכה, (סימן ל"ד), כתבתי בזה הלשון: אודות שאין בנמצא שם חנוכיה בספרים מלפני מאתיים וחמישים שנה, מאחר שראיתי מעוררים שאין להשתמש בתיבת "חנוכיה" משום דתיבה חדשה היא, משפה שמקורה אינו ממקום קדוש, לכן יש להביא את שכתב בספר "שדה הארץ" (סימן ל"ח), שמביא שאלה בהלכות חנוכה מהגאון רבי אליעזר נחום: "ראובן היה לו פמוט של נחושת שקורין אותו חנוקיה, והאומן עשה נר נוסף שקורין "שמש" כעבור שזה הנר הוא – שאם יבוא להשתמש לאור הנאות, לא ישתמש לאור הנרות עיקר המצוה אלא ישתמש לאור הנר הלז הנוסף.

ורואים אנו מכאן במפורש דמנורת החנוכה היתה נקראת אצל

בכתב יד פריס, וז"ל: "ויבנו את ההיכל והבית הפנימית והחצר קידשו. ויעשו את כליו חדשים, ואת המנורה ואת מזבח הקטורת ואת השלחן נתנו בהיכל, ויקטירו על המזבח. ויעלו את נרות המנורה, ויקרא אותו נר חנוכה, כי האיר ה' לנו, וידליקו בהיכל. וישימו על

השלחן את לחם הפנים, ויתנו את הפרוכת, ויכל המלאכה לעשות". עכ"ל. הרי לנו מספר המקבים כתב יד פריס שהחשמונאים קראו לנר שהדליקו במנורה נר חנוכה, ואולי מכאן נשתרבב השם חנוכיה למנורה שמדליקים בה את נרות החנוכה.

והוסיף שמטעם זה הקפידו רבים, ובתוכם הרה"ק מרוז"ן וצאצאיו, שלא להדליק נרות חנוכה במנורה בעלת קנים מוגבהים, אלא רק במנורה בעלת קנים נמוכים ושיש לה דופן בגבה כדי שלא תהא דומה – לא רק במספר נרותיה אלא כל דמיון שהוא לא יהיה לה – למנורת המקדש. ועיין בספר עיוני הלכות (עמוד תק"ו), והובא כל זה בגליון נר לשולחן שבת (פרשת יושב תשע"א).

בברכת כהנים באהבה כעתירת
גמליאל הכהן רבינוביץ
מח"ס "גם אני אודך"
ו"פרדס יוסף החדש" על המועדים

א"ה ריחמ"א: ויש להוסיף על דבריו
בס"ד שמצאתי בספר מקבים א'
פרק רביעי אות מח בהערה 46 שכתב